

HRVATSKO NARODNO KAZALIŠTE
Ivana pl. Zajca
RIJEKA

PROGRAM RADA

HRVATSKOG NARODNOG KAZALIŠTA IVANA pl. ZAJCA RIJEKA

KAZALO:

1. Uvod
2. Premijerni i reprizni program Hrvatske drame
3. Premijerni i reprizni program Talijanske drame
4. Premijerni i reprizni program Opere
5. Premijerni i reprizni program Baleta

1. Uvod

Novo, odgovorno i različito – riječko kazalište

2015. – godina prva

Ne imati kazalište znači biti prazna, nesvjesna gomila...

(Branko Gavella: «Kazalište i javnost», 1930.)

Što jest i može biti, kako radi, nacionalno kazalište u 21. stoljeću? Hoće li i mora li opstati u kulturnim, društvenim, tehnološkim, ekonomskim i političkim okolnostima današnjeg vremena?

HNK Ivana pl. Zajca tražit će odgovore na ishodišno pitanje u suradnji sa svojim gledateljima i lokalnom zajednicom koju predstavljaju, u partnerstvu s riječkim kulturnim institucijama i nezavisnom scenom, u polemičkom dijalogu s drugim nacionalnim i srodnim kazalištima u Hrvatskoj i inozemstvu.

HNK Ivana pl. Zajca svoje razloge prepoznaje u svome društvenom okolišu, njime prožeto i njemu kritički supostavljeno – kao kazalište koje odbija ustuknuti pred rizikom i ne boji se pogriješiti, koje radi odgovorno i odgovara izravno.

HNK Ivana pl. Zajca neće svoditi publiku na skup pasivnih konzumenata predstave, nego raditi na uključivanju svojih gledatelja u život kazališta.

HNK Ivana pl. Zajca otvaramo djelovanju svih manjinskih zajednica, ne samo nacionalnih, u teatru kao prostoru slobode izražavanja, razlike, otpora i emancipacije. Nacionalno kazalište, kako ga mi shvaćamo, prvi će izazov svoje budućnosti pronaći u zastupanju prava na različitost i otporu svakom obliku dominacije odnosno isključivosti. Kulturi i politici suvremene nacionalne, pa tako i kazališne zajednice, upravo raznolikost otvara perspektivu razvoja, nasuprot opresivnom održavanju jednoličnosti. HNK Ivana pl. Zajca već u startu bilježi bitnu razliku u odnosu na srodne kazališne institucije u Hrvatskoj i Europi jer kao jednu od četiri ravnopravne ustrojbene jedinice sadrži

Talijansku dramu, a njezin rad "potiče i unapređuje održavanje, razvoj i iskazivanje kulture i tradicije talijanske nacionalne manjine". Ono "narodno" iz svoga naziva HNK Ivana pl. Zajca potvrđuje kao mjesto okupljanja svih građana, bez obzira na društveni status, nacionalnu pripadnost, obrazovanje, dob, vjeru, rodne i seksualne identitete i opredjeljenja.

HNK Ivana pl. Zajca postavlja pitanje odnosa umjetnika-pojedince i različitih pozicija i rasporeda moći kao pitanje odgovornosti spram vlastita umjetničkog, ljudskog i etičkog integriteta.

HNK Ivana pl. Zajca je kazalište liberalne i pluralne Rijeke, kazalište koje Rijeka i Hrvatska duguju svojoj budućnosti.

2. Premijerni i reprizni program Hrvatske drame u 2015. godini

SMJERNICE REPERTOARA HRVATSKE DRAME

Hrvatska drama HNK Ivana pl. Zajca nastavlja repertoarnu politiku zacrtanu u četvorogodišnjem programu Novo, odgovorno, različito. Novum predstavlja pokušaj povezivanja različitih ansambala i njihovog organskog prožimanja. Hrvatska drama će intenzivirati suradnju s Talijanskom dramom, ali i drugim ustrojbenim jedinicama. Novost predstavljaju i koprodukcije, koje neće biti samo nužno zlo u prebrođivanja ekonomske krize i njezinih reperkusija na kulturnu proizvodnju, već i okvir za propitivanje vlastite društvene i estetske odgovornosti. Koprodukcije će uključivati etablirane kazališne institucije kao što je Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane, jedno od najznačajnijih kazališta ne samo na prostoru bivše države, već i u međunarodnom kontekstu, ali i najznačajnije aktere riječke nezavisne scene (u prvoj sezoni to će biti TRAFIK koji će se predstaviti na Riječkim ljetnim noćima).

Odgovornost će se manifestirati u odgovornijem i racionalnijem poslovanju. Hrvatska drama, kao dio HNK Ivana pl. Zajca, mora imati jasnu svijest o onima koji je svojim izdvajanjima financiraju. Dosada, nažalost, to nije bio slučaj. HNK i Hrvatska drama su reprezentirali interese i ukuse samo određenih društvenih slojeva, apsolutno neosjetljivi za one najugroženije. To je praksa s kojom se mora prekinuti. Odgovornost znači odgovornost prema svim građanima, bez obzira na njihov socijalni status, vjersku ili nacionalnu pripadnost, spolnu orijentaciju ili bilo kakav drugi identitet koji može postati osnova za isključivanje.

HNK Rijeka želi biti različito u odnosu na ostala nacionalna kazališta, ali i cjelokupnu hrvatsku kazališnu scenu koja je depolitizirana i u većini slučajeva socijalno neodgovorna. Biti političko kazalište znači biti političan ne u smislu optiranja za jednu političku partiju, nego u značenju koje je tom pojmu dao Erwin Piscator ili Hans-Thies Lehmann kroz sintagmu "estetika pobune".

Jedna od konstantni u ovoj sezoni, ali i sljedećim, bit će propitivanje koncepta nacionalnog kazališta - bilo kroz implicitno pitanje sadržano u svakoj produkciji i kontekstu njezine realizacije, bilo kroz njegovo eksplicitno postavljanje. Jednostavno govoreći, to dugujemo i samom konceptu, koji je u trenutku kada je stvoren imao emancipatorsku snagu, ali i HNK-ovskoj publici koja se više ne želi grijati na plamičcima ognjišta nacionalne kulture.

PREMIJERE HRVATSKE DRAME U 2015. GODINI

Carlo Collodi

PINOCCHIO

Redateljica: Elvia Nacinovich

Olja Lozica

VINCENT

Redateljica: Olja Lozica

Geogre Orwell

ŽIVOTINJSKA FARMA

Redatelj: Andraš Urban

Miroslav Krleža

HRVATSKA RAPSODIJA

Redatelj: Sebastijan Horvat

Oliver Frljić

KOMPLEKS RISTIĆ

Redatelj: Oliver Frljić

Koprodukcija sa Slovenskim mladinskim gledališćem

Edward Albee

TKO SE BOJI VIRGINIJE WOOLF?

Redateljica: Meta Hočevar

REPRIZE HRVATSKE DRAME U 2015. GODINI

Tatjana Gromača

CRNAC

Redatelj: Tomi Janžić

Oliver Frljić

TURBO-FOLK

Redatelj: Oliver Frljić

Alexandre Dumas

TRI MUŠKETIRA

Redatelj: Kokan Mladenović

Jelena J-Zlo Tondini

LJEPOTICA I ZVJER

Redatelj: Vito Taufer

Vedrana Rudan

KURVA

Redatelj: Zijah Sokolović

Po filmskom scenariju Lukasa Moodyssona

ZAJEDNO

Redatelj: Matjaž Latin

Olja Lozica

VINCENT

Redateljica: Olja Lozica

Godina je 1944. Muškarac i žena, igrom sudbine zatečeni usred Sinajske pustinje, u izbjegličkom logoru El Shatt, postali su otac i majka. Dobili su sina i dali mu ime Vincent.

Vincent je bio neobično dijete – smijao se kad se nitko drugi nije smijao, nije volio gledati ljude u oči, satima je mogao sjediti na istom mjestu i zuriti u istu točku, riječi su mu bile nepoznanica. Nedugo potom veliki rat je završio. Majka je umrla, a otac se s Vincentom vratio u svoju domovinu. Vincent je rastao i njegova drugačijost postajala je sve izraženija. Otac se ponovo oženio. No, čak ni nova maćeha nije uspjela utjecati na neuobičajene Vincentove manire...

U svojoj poetskoj drami, mlada autorica, redateljica i dramaturginja Olja Lozica bavi se temom autizma, kognitivnog poremećaja zbog kojeg se naslovno lice nerijetko nalazi u diskriminirajućim situacijama. Kroz Vincentovu sudbinu ona snažno apelira na prihvaćanje različitosti i osvještavanje razlike kao bogatstva. Protagonistov "poremećaj", u svijetu u kojem svaki otklon od apstraktne i lažno samorazumljive normalnosti izaziva strah i podsmijeh, okidač je za začudnu scensku biografiju čovjeka s greškom.

Nagrađivana mlada dramatičarka Olja Lozica na dirljiv, topao, zaigran, ali istovremeno i gorko-duhovit način govori o odnosu spram "drugog" u našem društvu. U sezoni koja se bavi različitim manjinama, Vincent ostaje bolan dramski trag o većini koja definira normalnost i sudbinama onih koji ne ulaze u njezine okvire.

Carlo Collodi

PINOCCHIO

Redateljica: Elvia Nacinovich

Projekt Pinocchio iniciran je potrebom tješnje suradnje Talijanske i Hrvatske drame, dvije ustrojbene jedinice Hrvatskog narodnog kazališta Ivana pl. Zajca koje su do sada uglavnom dijelile isti prostor i administraciju, ali vrlo rijetko realizirale zajedničke projekte. Kao izuzetak, koji ne potvrđuje pravilo, može se navesti Fabiovo-Gašparovićevo Vježbanje života u režiji Georgija Para.

Kao prvi korak u nadilaženju ovog stanja, odlučeno je da Elvia Nacinovich, članica Talijanske drame, režira Pinocchia. Projekt se realizira kao dvije zasebne predstave - jedna s članovima Talijanske, a druga s članovima Hrvatske drame. S Pinocchiom se želi prekinuti teatarsku

praksa u kojoj su nacionalni jezici služili kao izgovor za zatvaranje i getoizaciju. Ovo je prvi potez prema kazalištu kao prostoru kreativne koegzistencije različitosti koja u realnom političkom prostoru često nije moguća. Suradnja ansambla Hrvatske drame i redateljice/glumice članice Talijanske drame daljnji je napor u promoviranju Talijanske drame kod hrvatske publike i *vica versa*.

S obzirom na dijalektalne specifičnosti adaptacije Pinocchia, hrvatski prijevod napraviti će Danijel Načinović. Predstava je namijenjena djeci i svima koji dijete u sebi nisu prerasli.

Geogre Orwell

ŽIVOTINJSKA FARMA

Redatelj: Andraš Urban

Nakon što su skoro potpuno nestali totalitarizmi izrasli na deformaciji lijeve ideje, došlo je vrijeme da sagledamo totalitarizme demokracije. Iako pisana kao kritika staljinizma, Životinjska farma ga je dobro nadživjela i ostala aktualna do naših dana. Orwellov distopijski roman, u kojem životinje preuzimaju vlast i stvaraju društvo s novim sistemom vrijednosti, nudi i nove mogućnosti interpretacije u vremenu za koje se čini da je doživjelo "kraj povijesti" i u kojem izgleda da nikakva radikalna društvena promjena nije moguća.

Jedan od najzanimljivijih redatelja u regiji, Andraš Urban, pokušat će kroz Životinjsku farmu filtrirati truzime neoliberalnog kapitalizma, njegovu proklamiranu "jednakost šansi" i realnost strukturalnog nasilja u kojem većina nikada ne dobiva nikakvu šansu. Jesu li demokratska prava, koja služe kao instrument za ovjeravanje postojećih konfiguracija moći, sublimacija orvelijanske jednakosti jednakijih?

U nacionalnom kazalištu koje je dobilo novu upravu i koje je jasno i glasno deklariralo svoju ideološku poziciju, Životinjska farma predstavlja prostor potencijalne kritičke (auto)refleksije, podsjetnik da nikada ne postanemo jednakiji od onih s kojima želimo biti jednaki, te ostanemo imuni na korupciju - podjednako moralnu i materijalnu.

Miroslav Krleža

HRVATSKA RAPSODIJA

Redatelj: Sebastijan Horvat

Do sada je Hrvatska rapsodije postavljena samo dva puta, u periodu pojačanog zanimanja za Krležinu ranu dramaturgiju i istraživanja scenskog potencijala njegovih ekspresionističkih vizija. 1974. je predstavu u Zenici režirao Ljubiša Georgievski, a 1975. u Zagrebačkom kazalištu mladih Miro Međimorec. Otpor ove "lirska proza u dramskoj tehnici" konvencionalnom uprizorenju, te njezin tematski fokus na posljedice Prvog svjetskog rata, čine je dvostrukim izazovom. S jedne strane, postavlja se pitanje kako scenski transponirati kolektivnu ekspresionističku sliku "u kojoj nema cjelovitih psihološki razrađenih pojedinaca, nego je govor likova podređen ukupnoj tematskoj intenciji, simboličkoj slici Hrvatske, izmučene ratom, glađu, bolestima, sakaćenjem". S druge strane, u kontekstu inflacije različitih obilježavanja stogodišnjice početka Prvog svjetskog rata, Hrvatska rapsodija otvara mogućnost da se "velika klaonica naroda" promatra mimo općih mjesta, velikih historijskih događaja, uzroka i povoda. Njezina radnja se događa 1917., "u pretrpanu vagonu trećeg razreda Madžarske državne željeznice". U samom finalu Krležin vlak postaje užareni komet, "što svojom grimiznom sjajnom repinom pali i razara sve što dosegne", anticipirajući revoluciju, stogodišnjica koje sigurno neće biti tako pompozno obilježavana kao rat u kojem se dogodila.

Slovenski redatelj Sebastijan Horvat je, nakon Hrvatskog boga Marsa, za nastavak svog scenskog istraživanja Krleže izabrao Hrvatsku rapsodiju. Kroz nju će pokušati progovoriti o Prvom svjetskom ratu kao nedovršenom političkom i društvenom procesu u kojem intervali mira predstavljaju nastavak rata drugim sredstvima.

Koprodukcija sa Slovenskim mladinskim gledališćem

Oliver Frljić

KOMPLEKS RISTIĆ

Redatelj: Oliver Frljić

Novosadski časopis scena objavio je 2004. tematski broj pod nazivom LJUBIŠA RISTIĆ - DELETED FROM MEMORY? U uvodniku je napisano: "Nije u pitanju monografija, nije u pitanju ni želja da pravimo „slučaj Ristić“. Reč je o pokušaju restauracije (nestalog dela) slike našeg pozorišta u periodu od sedamdesetih do sredine devedesetih godina prošlog veka, s koje su, poznatim metodom retuša, izbrisani jedan lik i njegovo delo, kao da nikada nisu postojali. Tačnije: lik i delo prerasli su u neku vrstu mita i kao mit egzistiraju potpuno odvojeno od slike novijeg datuma, jednoznačnog stereotipa o *predsedniku JUL-a, prijatelju Mire Marković...*"

Ovaj projekt postaviti će pitanje je li se i kako danas moguće baviti jednim od najznačajnijih jugoslovenskih redatelja. Može li se Ristićevo kazališno djelo odvojiti od njegovog političkog djelovanja? Zašto je Ristić jedina žrtva neformalne lustracije u Srbiji, ali i cijelom prostoru bivše Jugoslavije? Kako s ove vremenske distance promatrati fenomen KPGT? Koja je važnost i uloga Ljubiše Ristića u hrvatskom glumištu i zašto su ga se njegovi najbliži suradnici odrekli ili ga već dvadeset i kusur godina prešućuju?

U koprodukciji sa Slovenskim mladinskim gledališćem, u kojem je Ristić napravio neke od svojih najznačajnijih režija, realizirat će se projekt koji istražuje mjesto na kojem političko kazalište postaje real-politika i na kojem umjetnik ukida (samo)kritičku distancu.

Edward Albee

TKO SE BOJI VIRGINIJE WOOLF?

Redateljica: Meta Hočevar

Dramski klasik *Tko se boji Virginije Woolf* bavi se potisnutim frustracijama i raspadom odnosa Marthe i Georgea, sredovječnog bračnog para. George je profesor povijesti, a Martha kćerka predsjednika koledža. Ona mu, nakon povratka sa zabave, otkriva da je pozvala na piće mladi par koji je upoznala te večeri. Uskoro se pojavljuju Nick - profesor biologije - i njegova supruga Honey. Društvene maske koje skrivaju jedan razrušen odnos polako se otapaju i otkrivaju psihičke ožiljke.

Dvije ikone jugoslovenskog kazališta i filma, Miki Manojlović i Mira Furlan, zajedno sa slovenskom redateljicom Metom Hočevar, udružiti će snage u ovom projektu. Upravo vrhunska glumačka podjela te decentna režija, pretpostavke su realizacije svih nevidljivih dramskih silnica Albeejevog teksta i njegovih unutrašnjih napetosti. Ovaj projekt označava pokušaj normalizacije - normalizacije u kojoj kazalište briše državne i jezične granice i postaje ono što jeste u njegovoj biti - univerzalni jezik koji razumijemo i kad se pravimo da ne razumijemo jezik koji se govori s pozornice. Politički egzil Furlanice i unutrašnji egzil Manojlovića pretpostavke su takvog novog kazališnog razumijevanja.

Rad slovenske scenografkinje, kostimografkinje i redateljice Meta Hočevar okrunjen je mnogim nagradama, među inima i najvažnijim umjetničkim priznanjem koje se u Sloveniji dodjeljuje - Prešernovom nagradom. Na ljubljanskoj Akademiji za gledališće, radio, film in televiziju radila je kao redovita profesorica. Produkcije su joj predstavljene na mnogobrojnim festivalima, u više navrata na Wiener Festwochenu.

3. TALIJANSKA DRAMA

SMJERNICE REPERTOARA TALIJANSKE DRAME

Kulturno bogatstvo određene regije mjereno parametrom jezične raznolikosti, uvelike pridaje na važnosti raznolikosti iste. Očuvanjem svoje jezične baštine manjine obogaćuju sve sfere života pojedinog područja. Kada uz očuvanje jezične baštine vežemo sfere umjetnosti kao što su to u ovom slučaju dramska, glazbena te plesna, dobivamo sinergijski efekt koji se uz veliki trud pripadnika talijanske manjine kao i svih onih koji sudjeluju u tom nemalom procesu, širi regijom te sudjeluje u odgajanju novih generacija, spajanju prošlosti s budućnošću, naočigled nespojivo čini spojivim. S ponosom moramo istaknuti da Talijanska manjina u Rijeci i Istri uspješno djeluje na svim razinama društvenog života, sa ciljem očuvanja i razvijanja nacionalnog i kulturnog identiteta.

Uzevši u obzir dugogodišnje djelovanje Talijanske drame pri HNK Ivana pl. Zajca, nemoguće je ne osvrnuti se na kulturno bogatstvo koje je čitav niz godina nesebično i nemjerljivim entuzijazmom djelila s vjernom publikom ponajviše na području Kvarnera i Istre, ali i svojim gostovanjima u Sloveniji, Italiji kao i sudjelovanjem na raznim festivalima diljem Europe i Hrvatske. Obzirom da oko 20.000 Talijana obitava na području Primorsko – goranske i Istarske županije, utjecaj koji Talijanska drama kao i talijanska kultura ima na kulturu ovoga kraja je od izuzetnog značaja za sve pripadnike talijanske manjine, ali i sve stanovnike ovih krajeva. Sama činjenica da Talijanska drama djeluje 68 uspješnih godina te da je jedini profesionalni ansambl na talijanskom jeziku izvan Italije daje nam veliku obvezu nastaviti uspješno poslovanje, kao i obogatiti ga novim pristupima i umjetničkim djelima.

Planirajući program Talijanske drame za 2015. godinu uzela su se u obzir sva dosadašnja iskustva, a nit koja povezuje predstave ove godine je razvoj i uključivanje talenata i individualnih karakteristika članova ansambla Talijanske drame koja uključuje sastavne dijelove: režiju, dramaturgiju, scenografiju, koreografiju te mnoge druge na prvi pogled sakrivene no time ne i nevažne. Talijanska drama u korelaciji s drugim ansablama HNK Ivana pl. Zajca: Operom, Baletom i Hrvatskom dramom, novim programom nastojati će vratiti pomalo zapostavljenu jačinu talijanskog izričaja putem novih pretplatnika koje će zasigurno privući zanimljivi naslovi klasične komedije, glazbene komedije, predstave za djecu te suvremene drame.

PREMIJERE TALIJANSKE DRAME U 2015. GODINI:

Elvia Nacinovich

PINOKIO

Inspirirano Pinocchiom Carla Collodija

Redateljica: Elvia Nacinovich

Premijera: siječanj 2015

Rosanna Bubola

Kulise života

Monolog zgodne žene visoke metar i sedamdeset

Redatelj – u pregovorima

Premijera: ožujak 2015.

Razni autori i autor adaptacije Giuseppe Nicodemo

EL DIA QUE ME QUIERAS

Glazbeno scenska predstava o tangu

Režija Talijanske drame

Premijera: travanj 2015

Miroslav Krleža

U AGONIJI

Drama

Redatelj: Nenad Glavan

Premijera: lipanj 2015

Elvia Nacinovich

PINOKIO

Inspirirano Pinocchiom Carla Collodija

Redateljica: Elvia Nacinovich

S ciljem uvažavanja talenata u našem ansamblu, predložili smo Elviji Nacinovich da na scenu postavi vlastitu viziju Pinokia koji živi u suvremenom svijetu gdje je laž više "umjetnost" nego li grijeh, a govorenje istine postaje gotovo hendikepom.

Usto, predstavu će istovremeno realizirati i Hrvatska drama, što potvrđuje vrijednost i važnost prisutnosti Talijanske drame u riječkom Hrvatskom narodnom kazalištu i u Hrvatskoj. Predstava će biti prijavljena – bude li financijski i organizacijski moguće - na festivale kazališta za djeca u Hrvatskoj, Sloveniji i Italiji. Radi se dakle o projektu koji naglašava univerzalnost i svevremenost djela talijanskog autora, Carla Collodija, poznatog u cijelom svijetu; projektu koji spaja Talijansku i Hrvatsku dramu te koji zanimljiv tekstom, glazom i songovima može privući i djecu i odrasle.

Rosanna Bubola

Kulise života

Monolog zgodne žene visoke metar i sedamdeset

Redatelj – Mario Brandolin

Rosanna Bubola, vezana je uz Talijansku dramu još od 2001. godine svojim spisateljskim i glumačkim radom. Prepoznata je i poznata umjetnica talijanske nacionalne manjine zahvaljujući mnogim nacionalnim i međunarodnim književnim nagradama, od kojih je posljednja prestižna nagrada Istria Nobilissima 2013., upravo za ovaj monolog, nastao kao svojevrsni odušak i reakcija na stereotipe i "kulturu" imidža koja nas danas okuržuje. O gubitku pravih vrijednosti ova antijunakinja – glumica nesigurnog i nestabilnog života koja se smatra "previsokom" i uvijek je u potrazi za poslom – progovara na vrlo ironičan način. Jedina sigurnost su osjećaji, prijatelji i sam život, koji unatoč svim poteškoćama, ipak ostaje divan. Predstava će biti idealna za turneje po talijanskim zajednicama razasutima diljem Hrvatskog primorja, Istre te Slovenije.

Razni autori i autor adaptacije Giuseppe Nicodemo

EL DIA QUE ME QUIERAS

Glazbeno scenska predstava o tangu

Režija Talijanske drame

Glazbeno scenska predstava, nastala kao nezavisna produkcija Leonore Surian i Giuseppea Nicodema kojoj su se pridružili i drugi članovi Talijanske drame, izazvala je veliko zanimanje publike na Riječkim ljetnim noćima 2013.

Zahvaljujući tom uspjehu, bit će i ove godine postavljena na scenu, uz sudjelovanje članova Baleta Hrvatskog narodnog kazališta Ivana pl. Zajca te dvaju međunarodno priznatih glazbenika Mirka Satta i Alberta Mesirca.

Riječ je o poetsko-glazbenom putovanju – s tekstovima i pjesmama raznih autora iz Istre, Italije, Južne Amerike i članova Talijanske drame – o tangu, izražaju onoga tko je građanin svijeta, simbol imigracije i suživota raznih naroda, koji sa svojim stihovima ruši društvene i jezične zidove.

Miroslav Krleža

U AGONIJI

Redatelj: Nenad Glavan

U poslijeratnom razdoblju uoči novih diktatura u novo definiranim granicama, Krleža sastavlja na fascinantan način ovu intimnu dramu, sondirajući baš ona prokletstva sadržana u dubokim moralnim represijama i sklonostima potisnutih od strane građanskog društva Europe na raskrižju.

Talijanska drama kao kulturni most, sa tekstom na hrvatskom jeziku, izvedenom prvi puta ikada na talijanskom, sa hrvatskim redateljem koji je diplomirao na fakultetu u Rimu i scenografiji koja se koristi jednim crossoverom žanrova – klasična struktura koja oscilira između tragedije, groteske, krimića i policijskog žanra – te obogaćena multimedijalnim kolažom, u posebnoj scenskoj instalaciji i panelima koji čine ovo remek-djelo hrvatske književnosti aktualnim i atraktivnim za sve dobne skupine.

4. OPERA

SMJERNICE REPERTOARA OPERE

Operu HNK Ivana pl. Zajca valja već od prve sezone i godine nove uprave obnavljati u svakome smislu:

- repertoarnom: predstavljanjem opernih djela koje riječka publika godinama ili nikada nije mogla vidjeti i čuti na svojoj pozornici;
- redateljskom i dirigentskom: neprihvatljiva je gotovo potpuna privatizacija i unifikacija dirigentskog i redateljskog posla tijekom posljednjih sedam godina ravnanja operom i kazalištem;
- izvedbeno-pjevačkom: angažiranjem suradnice najviše stručne spreme u ulozi savjetnice za *casting* (Vlatka Oršanić, redovita profesorica i predstavnica Odsjeka pjevanja na Muzičkoj akademiji u Zagrebu), suradnjom s muzičkim akademijama u Hrvatskoj i inozemstvu, pokretanjem međunarodnog natjecanja za mlade pjevače, otvorenim audicijama za pojedine operne projekte i uloge, suradnjom s pjevačima iz Hrvatske koji su već osvojili (Dunja Vejzović, Vlatka Oršanić, Giorgio Surian, Dubravka Šeparović Mušović), ili upravo osvajaju operne pozornice u svijetu (Diana Haller, Kristina Kolar, Matija Meić, Goran Jurić itd.), povećanjem ansambla opernih solista;
- kazališno-estetičkom i produkcijsko-etičkom: riječku operu uvest ćemo na scenu kazališne suvremenosti, pritom se odupirući grandomaniji dekora i ispraznoj spektakularizaciji koje opernu umjetnost reduciraju na društveno neodgovornu, upravo bahatu kulturno-političku ekonomiju.

Operni i koncertni program HNK Ivana pl. Zajca tijekom 2015. godine nećemo tematski privezati uz sadržaje opernih djela, glazbene ugođaje ili obljetnice, kao što je bio običaj prethodnih godina, ne samo u našem kazalištu. Naša tema bit će – izazov. Izazov, naime, na ispitamo kreativne kapacitete našeg kazališta, da se napregnemo koliko možemo, kao umjetnici i producenti, pa potom odlučimo kako i kuda dalje: kao ansambli (orkestar, zbor, solisti); kao operno kazalište s kojim surađuju doajeni naše operne scene – Dunja Vejzović, Vlatka Oršanić i Giorgio Surian; kao grad iz kojeg potječe nova generacija izvanrednih glazbenika, čiji se radijus djelovanja ubrzano širi izvan Rijeke, pa i daleko preko granica Hrvatske – Diana Haller, Kristina Kolar, Goran Filipec, Marco Graziani, Petar Kovačić, Filip Fak; kao pozornica na kojoj mladi pjevači nastupaju u svojim prvim velikim ulogama, a mladi solisti muziciraju u našem koncertnom programu.

PREMIJERE OPERE U 2015. GODINI:

Georges Bizet: CARMEN (adaptacija za komornu scenu)

Operni studio *Drama u operi* (HKD na Sušaku)

Koreo-redateljica: Selma Banich

Glazbeni suradnik i dirigent: Filip Fak

Igor Stravinski: OEDIPUS REX

&

InferNO, prema skladbama Milka Kelemena za glas solo (Dunja Vejzović)

Dirigent: Ville Matvejeff

Redatelj: Christian Romanowski (suradnica: Dunja Vejzović)

Wolfgang Amadeus Mozart: DON GIOVANNI

Redatelj: Erik Soderblöm

Dirigent: Ville Matvejeff

Partenrstvo s *New Generation Opera*

Gaetano Donizetti: LE CONVENIENZE ED INCOVENIENZE TEATRALI

Redatelj: Alexander von Hundenberg

Dirigent: Igor Vlajinić

OBNOVA

Giuseppe Verdi: LA TRAVIATA

Dirigent: Tibor Bogányi

Redatelj: Janusz Kica

REPRIZE:

Petar Iljič Čajkovski: JEVGENIJ ONJEGIN

Dirigent: Robert Homen

Redatelj: Ognian Draganoff

Georges Bizet: CARMEN (adaptacija za komornu scenu)

Kako riječku i hrvatsku operu uvesti na scenu kazališne suvremenosti, a da se odupremo grandomaniji dekora i bahatom spektaklu? Tome ćemo izazovu tijekom sljedeće četiri godine pristupiti postavljem drame (dramskog i dramatičnog) u fokus opere. Predstaviti ćemo kanonska operna djela iz perspektive, iz blizine i s intenzitetom koji su većini gledatelja nepoznati. Naziv i inicijalni dramaturški izazov opernog studija – *Drama u operi* – parafraza je i samo naizgled inverzija Wagnerova traktata *Oper und Drama*. U tom pogledu sasvim (ne)prikladno – započinjemo s Bizetovom *Carmen*, operom kojoj nije potreban uvod, ali možda jest novi život.

InferNO, prema skladbama Milka Kelemena

&

OEDIPUS REX Igora Stravinskog

Dvostruka predstava, u režiji Christiana Romanowskog, upoznaje riječku publiku s kompozitorima koji su ostavili neizbrisiv trag u avangardnoj glazbi prve odnosno druge polovice dvadesetog stoljeća – Igorom Stravinskim i našim Milkom Kelemenom.

U prvom dijelu programa Dunja Vejzović – prvi puta na sceni HNK Ivana pl. Zajca – predstavlja četiri skladbe Milka Kelemena za glas solo, nastale prema Danteovim, Heineovim i Arrabalovim pjesme. Takoreći kao uvertira izvodi se prvotno za violončelo napisana skladba *Musica Amrosa* – dijalog između glasa i njegovih jekâ. Ova skladba omogućuje zagledanom slušatelju da oćuti povjerenje spram harmonijskih mogućnosti glasa. Ton pjevačice u dijalogu je sa zborovima iz elektronički proizvedenih zvukova vlastitoga glasa. Tri Kelemenove skladbe za glas solo, svaka u trajanju od otprilike jedne minute, pod naslovom *Inferno*, premda nisu koncipirane kao triptih, imaju stanovit unutarnji suodnos: *Inferno di Dante, Canto III, Źivežarićina pjesma, Sedam pošasti*. Glazba se u Kelemenovim skladbama reducira na glas kojemu više nijedno glazbalo ne može priskoćiti u pomoć. Samo još u skladbi *Inferno di Dante* goni jedan gong tragaća za istinom kroz vrata na kojima piše: „Lasciate ogni speranza, voi ch' entrate!“ („Ostavite svaku nadu vi koji ulazite.“)

Drugi dio donosi riječku praizvedbu monumentalne neoklasicističke opere-oratorija Igora Stravinskog *Oedipus Rex*, skladanog za pet pjevača, pripovjedača/pripovjedačicu, veliki zbor i statiste, a na latinski prijevod Jean Cocteauove adaptacije Sofoklove tragedije *Kralj Edip*. U ulozi Jokaste, jednog od najkontroverznijih ženskih dramskih likova, Edipove majke i supruge, nastupit će proslavljena mezzo-sopranistica Dubravka Šeparović-Mušović, a oba projekta predstavljaju oštar zaokret u glazbeno-scenskom repertoaru riječkog kazališta

Wolfgang Amadeus Mozart: DON GIOVANNI

Richard Wagner o *Don Giovanniju* je napisao da «glazba nije nikada ostvarila tako beskrajno bogatstvo ni toliku individualnost; ona nikada nije imala moć da s tolikom sigurnošću karakterizira osobine likova, strasti i situacija.»

Mozarta nakon deset, a *Don Giovannija* nakon više od šezdeset godina vraćamo na opernu scenu HNK Ivana pl. Zajca, i to u suvremenoj multimedijalnoj inscenaciji – ujedno kazališnoj predstavi i filmu – kakvu riječka, a ni hrvatska operna publika još nije mogla vidjeti. Pjevači nove generacije predvođeni gostima iz inozemstva, prvakinjom HNK Kristinom Kolar i maestrom Villeom Matvejeffim, posebnim gostom-dirigentom sezone, sudjeluju u izvedbi opernog remek djela dinamične, fragmentarne i ambivalentne – dakle upravo šekspirijanske – dramaturgije, duž oštrice na kojoj se prelamaju komedija i tragedija, burleska i groteska, prkos i (samo)destrukcija, pitanja morala i slobode. Predstava nastaje u partnerstvu s finskom opernom kompanijom *New Generation Opera*, a redatelj Erik Söderblom za riječki HNK u potpunosti će ju prilagoditi novome, mahom mladom ansamblu. Njegovom inventivnom i provokativnom režijom pokazat ćemo da i u opernom spektaklu mora biti smisla, da se i ondje može postaviti problem koji poziva na kritičko mišljenje, kao i da spektakl ne mora nužno biti u savezništvu s kapitalom.

Multimedijalna dimenzija predstave (putem smart-phone kamera izvedba se istovremeno snima, montira i projicira na dva velika ekrana) učinit će ovaj projekt naročito zanimljivim novoj i mladoj publici riječkog kazališta

Gaetano Donizetti: LE CONVENIENZE ED INCOVENIENZE TEATRALI

Metateatarska opera u 2 čina iz prve polovine 19. stoljeća jedno je od dramaturški najzanimljivijih djela Gaetana Donizettija. Temeljena na dramama Antonia Simone Sografiya ova komična opera na scenu donosi teatar u teatru – priče i događaje umjetnika koji iza kulisa rade na novoj predstavi u nastajanju. Iako je ovo djelo nastalo prije gotovo 200 godina, njegova aktualnost je neupitna jer ironično i precizno ilustrira današnje moguće situacije unutar kazališnog, a naročito opernog ansambla. Skupina opernih pjevača radi na pripremanju nove operne predstave u nekom provincijalnom gradiću te se suočava s raznim zaprekama. *Prima donna* se ponaša u skladu sa svojim imenom, njemački *Tenor* ne može naučiti melodiju i talijanski jezik, dok ostali pjevači prijete napuštanjem projekta. Radnja doživljava vrhunac dolaskom *Mame Agathe* (pjeva ju bariton), koja za svoju kći *Drugu damu* traži poseban solo, a kad *Tenor* odustane od projekta istom biva zamijenjen suprugom *Prima donne*. U konačnici projekt propada, a pjevači, ne bi li izbjegli vraćanje novca ulagačima (koji su ionako već potrošili!), bježe iz grada pod okriljem noći.

Donizettijeve *Le convenienze ed incovenienze teatrali* ispunit će dvostruku funkciju: da angažiraju cjelokupni ansambl riječke opere (naročito one soliste koji više nisu u mogućnosti pjevati teži, pa ni osnovni repertoar) kao i da privuku širu, ne-opernu publiku u kazalište. Relativno malen ansambl i niskobudžetna produkcija omogućit će mobilnost predstave i gostovanja diljem regije, u različitim prostorima i prilikama.

KONCERTI OPERNIH SOLISTA

Kristina Kolar

Dirigent: Nikša Bareza

Diana Haller

Dirigent: Ville Matvejeff

Finale sezone – koncert novog, počasnog člana ansambla Opere HNK Ivana pl. Zajca:

Giorgio Surian i gosti

Dirigent: Ivo Lipanović

MEĐUNARODNO NATJECANJE MLADIH OPERNIH PJEVAČA "ZINKA MILANOV"

U suradnji s međunarodno proslavljenom hrvatskom sopranisticom Vlatkom Oršanić, danas i pročelnicom Odsjeka za pjevanje na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu, pokrenuti ćemo Međunarodno natjecanje mladih opernih pjevača. Cilj projekta je promocija mladih opernih pjevača, prepoznavanje njihovih potencijala te poticanje napredovanja u pjevačkim karijerama. Usto, natjecanje će otvoriti mogućnost upoznavanja i angažiranja izvrsnih mladih pjevača u opernim projektima riječkog kazališta i koncertnom programu. Natjecanje će se održati u srpnju 2015. Te odvijati u 3 etape: prvi krug, polufinale i finale u vremenskom razdoblju od 4-5 dana. Sve etape natjecanja biti će javne, a u ocjenjivanju mladih pjevača sudjelovat će međunarodni ocjenjivački sud sastavljen od eminentnih pjevačkih pedagoga, opernih pjevača, dirigenta, direktora opernih kazališta i opernih agenata.

U spomen na jednu od najvećih dramskih sopranistica dvadesetog stoljeća, dugogodišnju primadonu njujorške opere Metropolitan, natjecanje će nositi ime Zinke Kunc Milanov.

5. BALET

PREMIJERE BALETA U 2015. GODINI:

Carmen, G. Bizet –R.Ščedrin

Šeherezada, Nikolaj Rimski - Korsakov

Tango

Premijera: *Carmen*

G.Bizet – R.Ščedrin

Balet u jednom činu nastao je 1967. godine u koreografiji Kubanca Alberta Alonsa, na glazbu ruskog skladatelja Rodiona Ščedrina. Glazba iz istoimene opere Georgesa Bizeta, aranžirana za gudače i udaraljke, nije verzija iz 19. stoljeća nego «kreativni sastanak umova», kako je rekao sam skladatelj Ščedrin.

Raznolikost uloga i karakternih plesova donosi idealnu podlogu za razvijanje baletnih solista i ansambla. *Carmen* za balet HNK Ivana pl. Zajca bit će izvedena sa znatnim koreografskim, estetskim i ritmičkim pomacima prema suvremenosti.

Autorski tim čine koreograf Ronald Savković, kostimograf Aleksandar Nošpal, dizajner svjetla Dalibor Fugošić.

Premijera: *Šeherezada*

Nikolaj Rimski - Korsakov

Simfonijska pjesma op.35 skladatelja Nikolaja Rimskog- Korsakova nastala je 1888. godine. Po motivima zbirke priča "1001 noć", skladatelj joj daje naziv «Šeherezada». Do danas ovo orkestralno djelo predstavlja vrhunac ruske glazbe i njenog autora kao njegovo najpoznatije djelo. Prva scenska adaptacija ovog djela dogodila se na sceni *Opere Garnier* u Parizu u izvedbi renomirane baletne trupe Ballets Russes te u koreografiji Mihaela Fokina i u kostimima Leona

Baksta. Ta je verzija postala koreografska drama i izazvala burne reakcije.

«Šeherezada», koja se ponovno rađa u 2015. godini, zasigurno sa sobom nosi cijelu plesnu povijest Rusije i Francuske, ali podrazumijeva i naše plesne potencijale: plesnu dramaturgiju, scensku estetiku, interpretativne pomake... Viđenje koreografa Lea Mujića pokazat će novo čitanje i interpretaciju ovog djela kroz nenarativne koreografske drame. Time će Leo Mujić nastaviti rad s riječkim plesnim ansamblom u stvarnju novog plesnog identiteta.

Autorski tim čine koreograf Leo Mujić, kostimograf Aleksandar Nošpal, dizajner svjetla Dalibor Fugošić.

Premijera: *Tango*

Ova plesna forma nastaje na obalama rijeke između Urugvaja i Argentine 1890. godine.

Tango je ples koji svoje korijene vuče iz europskih i afričkih kultura. U zadimljenim lokalima radničke klase, u njihovim četvrtima Buenos Airesa i Montevidea postavljaju se temelji i oblici ovog plesnog izražaja. Njegovi razni stilovi kroz povijest i uzastopna mijenjanja plesnih i glazbenih oblika još uvijek otvaraju neiscrpno polje razvitka i simbioze unutar ovoga plesnog izraza.

Spoj elektronske glazbe i Tango orkestra uvodi nas u svijet "Tango Nuevo" koji će pokušati spojiti razne plesne izraze u novi, kompleksniji i dinamičniji izraz plesne scene i scenske iluzije. Radnička klasa i njihova strast te uvjerenje da se ples može događati bilo gdje i u bilo koje vrijeme, odvest će naš nastup izvan naše matične kuće.

Značajno za naš repertoar je i novo koreografsko izražavanje i viđenje mladog Argentinca koji svoje plesne početke poklanja tangu i razvija se kroz suvremeni ples te postaje jednim od najznačajnijih plesača Argentine.

Autorski tim čine koreograf Pablo Fermani, asistent koreografa Ivana Villada Alday, glazba Sebastian Garcia Ferro, kostimograf Manuela Paladin Šabanović i dizajner svjetla Dalibor Fugošić.